

שלושים שנה אחרי פרשת האח והאחות. מרן ראש הישיבה הגר"מ מ שך זצוק"ל עמד כחוד חנית בפרץ, הזעיק את עולם התורה, וזעקת ליבו הניעה את אמות הסיפים כנגד הרוצים להפוך דעת תורה והלכה לפלסטר * מרן הסטייפלר זצוק"ל יצא במחאה נוקבת כנגד "המגלה פנים בתורה שלא כהלכה" והזעיק את הנאמנים לדבר ד' למערכה * עוד לפני שניתן "ההיתר", הבחין עמוד ההוראה מרן הגר"ש אלישיב שליט"א בסכנה הולכת וקרבה והתייצב כחומה בצורה על משמר ההלכה ופעל בכל כוחותיו כדי להסיר חרפה ומכשול נורא ולהלחם בכל נסיון לפגיע בהלכה - קודש הקדשים של האומה היהודית * פרק אחרון מזכרונותיו של הרב צבי וינמן שליט"א * כל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל

אוצר החכמה

על משמר התורה וההלכה

ספק בליבנו אם היה משמיע דעה כזאת בריש גלי (בפומבי) ביחוד בימינו אלה.

וכפי שכבר ציינו קודם, למרות שגורן עשה הכל כדי להציג כלפי הציבור החילוני כי הוא מוכן להרחיק לכת בדרכו הקלוקלת והמחוצפת נגד דעת תורה והלכה, הרי אופן התנהלותו, ובעיקר יצר הפרסום שלו, הביאו אחריהם מאמרי ביקורת נוקבים וחריפים מפי עיתונאים בכירים. כך במאמר מאותם ימים תחת הכותרת "הרב שלא כבש את יצרו" כתב העיתונאי יעקב ארז:

"גילוי הרה"ר שלמה גורן על הצוללת 'דקר' שנעלמה, הדהימו רבים במפקדת חילה הים. הידיעה כי הרה"ר מתכוון לפרסם את מלוא מחקרו הקשור בצוללת 'דקר', גורמת צער ואכזבה לרבים מצמרת צה"ל. בימים האחרונים ביקש מפקד חיל הים, אלוף זאב אלמוג, מהרבצ"ר שלמה גורן למנוע פרסום מפורט של הדו"ח בבטאון הרכנות הראשית, אך הוא לא נעתר. בקרוב יתפרסם הדו"ח במלואו, ויחשוף לא רק את פעליו של למען עגונות נעדרו 'דקר', אלא גם פרטים שונים שמטעים אנושיים - לא בטחוניים - מבקשת צמרת חיל הים שלא להביאם בשלב זה לפני הציבור..."

כאן ממשיך העיתונאי וכותב, כי דובר צה"ל הצליח להשפיע על כתבים ועל מערכות עיתונים להמנע מפרסום הפרטים, וגם אלו שגורן מסר לפרסום, שכן הנימוקים שהועלו בפני מערכות העיתונים שיכנעו את מרביתם שלא לתת לרבנים פרסום. "מתברר, כי הנימוקים שהשפיעו על אלה המופקדים על אמצעי התקשורת, אינם מהווים גורם כלשהו בשיקוליו של הרה"ר גורן. בתחום זה פסק הרב גם

בנימין י. רבינוביץ

מהררי המסמכים המצויים בידיו של הרב וינמן, הוא שולף מספר מסמכים מעניינים במיוחד, שעוד בטרם פרשת "האח והאחות" אפשר היה לדעת במי מדובר, בבחינת "אמור לי מי חבריך ואומר לך מי אתה" ... אך בעיקר ראוי לומר על הרבנים: "באו לברך ונמצאו מקללים" ... כך הוא מציג בפנינו עותק מעיתון "חדשות השומרונים" מראשית שנת תשל"ב, בתקופה בה החל גורן לסלול את דרכו לתפקיד הרה"ר לישראל. בעמוד 5 של העיתון מופיע הקטע הבא:

"גולת הכותרת של רשימתנו זו, היא ללא ספק חתימתו של הטוען בהווה לכתר הרב הראשי לישראל, האלוף (מיל) הרב שלמה גורן. כל פרשני היום חיוו דעתם בנידון שהרב גורן אכן יהא במהרה בימינו הרב הראשי האשכנזי לישראל... בסיווריו הרבים מספור בשטחים המשוחררים, מיד לאחר מלחמת תשכ"ז, הגיע גם לביקור בשכם אצל השומרונים. הרבצ"ר - אלוף שלמה גורן, הגיע לביתו של ה'כהן הגדול' בכ"ח בתמוז ה'תשכ"ז וכך הוא כותב:

"ברכה לקהל עדת השומרונים לשחרורם ע"י ישראל, בהערצה על הדבקות באמונה ובמקום עבודת הקודש שלכם בשכם... תזכו לרוב על פני האדמה... ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת" ... ואם היה ספק שגורן שהשקך והרמאות היו נר לדגליו ימשיך לומר את אותם דברים, הרי על כך הוסיף העיתון וכתב: "חתימה זו היא מעין גלוי דעת של הרב הנכבד ביחסו החם לשומרונים.

1234567890

אוצר החכמה

בהחלטת ביה"ד הרבני הגדול

שר הסעד נצטווה להשיב תוך 15 יום בעניין שירות לאומי

היועץ המשפטי עשוי לבקש בג"צ נגד ביה"ד הרבני אך חוגים משפטיים מפקפקים בהצלחתו

— מאת סופרנו —

בית הדין הרבני הגדול החליט השבוע להורות לשר הסעד, מר מיכאל חוני, להשיב תוך 15 יום על התביעה שהוגשה נגדו כי יימנע מטיפול כלשהו בענין שירות לאומי לבנות דוניות, כפי שחדבר קיים ועומד בהתאם להחלטת הממשלה. מסר הוגשה, בזירה כזאת לפני הרב צבי וינמן, בשם שילוח הרב מספר שבועות לביה"ד הרבני הא"י. חוקר רחוק. כחומר באה החלטת ביה"ד הרבני חור, אך ביד זה תחליט להימנע מ" ואילו להימנע מלדון בענין, כי לדון בה לאור החלטת זו הוגש ערעור שמות הודעות ונמסרו כי הודעת

החלטת
א
ר
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ
ל

צוים נגד שרים. אחת נודע, כי בעקבות החלטתה של ביה"ד הרבני הגדול לחייב את שר הסעד להשיב — עמד היועץ המשפטי לממשלה, מר מאיר שמגר, להתערב בענין, אך חוגים משפטיים חיו את הדעה כי למעשה אין סיכוי שיצליח התערבותו, שכן אין נימוק חוקי מבוסס שלפיו אסור יהיה ביד רבני בברור תביעה המוגשת בפניה.

1234567 ת"ח

אוצר החכמה

הוא פנה בכתב תביעה לבית הדין הרבני בירושלים וביקש להזמין את השר חוני לדין תורה ולאסור עליו להשתתף בדיוני הועדה. כדי להמנע מטענה של "זכות עמידה", הוגשה התביעה בשמו של הרב הגאון יצחק רונטל זצ"ל, אשר שימש כמזכירו של רבה של ירושלים - הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, מראשי החותמים נגד שירות לאומי עם מרגן ורבנן גדולי ישראל.

בית הדין בשלב הראשון קיבל את התביעה, חרף העובדה, ששנה קודם לכן הוציא שר הדתות זרח ורהפטיג הוראה לכל בתי הדין הרבניים באמצעות היועץ המשפטי של המשרד, לפיו אין לרשום ולטפל בבתי הדין בתביעה ציבורית כלשהי נגד שרי ממשלה. ההוראה הוצאה במהלך פרשת הלן זיידמן, כאשר הוגשה תביעה על-ידי הרב וינמן נגד ורהפטיג, כדי למנוע ממנו לבצע אישור "המרת דת" לזיידמן.

ורהפטיג ראה שהרב וינמן אינו מהסס לפנות לבתי דין רבניים כדי לכופ את אנשי הממסד השונים שלא לבצע פעולות שונות, הוציא את ההנחיה החמורה, אולם בית הדין לא שעה להנחייתו, והחליט לדון בתיק. בשלב הראשון הודיע חוני על כוונתו להופיע בבית הדין וכתב: "לגופו של ענין, אופיע בל"ג לפני מע"כ לפני תום המועד שנקבע בהזמנה, לאחר שאמציא תחילה הסבר מפורש על מאמציינו לדחיית ההצעות להפעלת החוק ועל החיוב שבמעשינו שגרמה לכך", אך לאחר מכן מסר היועץ המשפטי של משרד הסעד הודעה לבית הדין, כי נושא התביעה אינו מצוי בתחום סמכותו של בית הדין, ומכך שחזני לא יופיע בפני בית הדין.

"ללא סמכות"

בח' תשרי תשל"ב הוציא בית הדין החלטה, לפיה אין הוא רואה "מקום ותועלת לדון בתביעה". הרב וינמן לא

הנוראיות. אך לא רק בנושא זה עמד מרן הגר"ש שליט"א בראש המערכה. פרשה נוספת שגרמה לסערה גדולה באותם ימים ידועה כ"פרשת חוני", והרב וינמן מספר לנו, שגם בפרשה זו פעל עפ"י הכוונתו של מרן שליט"א.

"פרשת חוני" הגם שאינה קשורה לגורן אישית, הרי אין ספק כי היא קשורה קשר ישיר והדוק לאנשי המפד"ל באותם ימים, אנשים ורבניהם אשר פרשו את חסותם על גורן ונתנו לו גרשפנקא לכל פעולותיו החמורות. הפרשה החלה בשלהי שנת תשל"א. באותם ימים היתה מגמת הממשלה להפעיל גיוס חובה של בנות לשירות לאומי, לאלו שלא התגייסו לצבא. כדי לממש מגמה זו הלכה למעשה, החליטה הממשלה לכוון ועדת שרים שתפקידה לבדוק את מכלול השאלות סביב הנושא.

כבר כאן מן הראוי להדגיש, כי בעת הדיון בממשלה תבעו שרי המפד"ל, שהגיוס לשירות לאומי יהיה על בסיס התנדבותי בלבד. לעומתם היו שרים שדרשו לחייב גיוס בנות לצבא. כתום הדיון הוחלט על הקמת הועדה, ומאחר ומדובר על שירות לאומי במסגרת של פעולות סעד ורווחה, צורף לוועדה גם שר הסעד באותם ימים, מיכאל חוני.

סערה גדולה

הידיעות על מגמת הממשלה וכינון הועדה, עוררו סערה גדולה בקרב שלומי אמוני ישראל. הוראת מרגן ורבנן גדולי ישראל וצוק"ל ויבלחטור"א בענין האיסור של שירות לאומי היתה ידועה מאז ומקדם, ופסקו ששירות לאומי היא מעבירות שדינן יהרג ואל יעבור. העסקנים התרדיים בהוראת גדולי ישראל פתחו בהתייעצויות כדי לסכל את פעולות הועדה. הרב וינמן, בהכוונת מרן הגר"ש שליט"א נקט ביחזמה שאיש לא העלה כלל על דעתו.

פ"ב ופ"ה ובהלכות מלכים פ"ג. "בית דין רבני בישראל, יונק את שיפוטו מכחה של תורה ודיניה. מכוח סמכות זו דנים בתי הדין הרבניים בארץ ישראל מעדן עידנים, כפי שנוהגים בתי הדין בעם ישראל בארץ ובתפוצות מדור דור, לכל יהודי ויהודי ולכל ענין וענין. הסמכות המסורה לבתי הדין מכוח החוק, באותם התחומים אשר נקבעו על-ידו, אח"ח 1234567

הרבצ"ר - אלוף שלמה גורן, הגיע לביתו של ה'כהן הגדול' בכ"ח בתמוז ה'תשכ"ז וכך הוא כותב: "ברכה לקהל עדת השומרונים לשחרורם ע"י ישראל, בהערצה על הדבקות באמונה ובמקום עבודת הקודש שלכם בשכם... תזכו לרוב על פני האדמה... ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת"... ואם היה ספק שגורן שהשקר והרמאות היו נר לרגליו ימשיך לומר את אותם דברים, הרי על כך הוסיף העיתון וכתב: "חתימה זו היא מעין גלוי דעת של הרב הנכבד ביחסו החם לשומרונים. ספק בליבנו אם היה משמיע דעה כזאת בריש גלי (בפומבי) ביחוד בימינו אלה" אח"ח 1234567

<p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p> <p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p> <p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p>	<p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p> <p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p> <p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p>	<p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p> <p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p> <p>החוקים וההוראות המיוחדים ליהודים המגורשים בארץ ישראל בשנת ה'תש"ז</p>
---	---	---

היסס שוב, והגיש ערעור על ההחלטה לביה"ד הרבני הגדול. בנימוקים לערעור כתב הרב וינמן, כי שאלת סמכות בתי הדין לגבי מעשי ו/או מחדלי הממשלה ושריה לא נוגעת לתיק זה, שכן התביעה הוגשה נגד חזני כאדם פרטי, וכונתה היתה למנוע גרימת עוול על-ידי מעשיו, בכך שביה"ד יקבע שאסור לו לעסוק בכל ענין הכרוך בשירות לאומי, לאחר שכל גדולי הדור אסרו זאת בגזירת יורג ואל יעבור, כאשר גם הפעלת השירות בצורה התנדבותית כביכול, אינה מורידה מחומרת הגזירה.

הרב וינמן המשיך וכתב: "כפי שבית הדין מזמין לדין תורה כל יהודי, גם ללא סמכות עפ"י חוקי הממשלה, אלא עפ"י סמכות השולחן ערוך, כן פעל עם פתיחת התיק בנידון". בסיכומו של דבר נטען, כי יש מקום לדין כתביעה בבית הדין האזורי. כאן כבר נכנס לתמונה היועץ המשפטי לממשלה באותם ימים, מאיר שמגר (שכיהן לאחר מכן כנשיא ביהמ"ש העליון) אשר מיהר להוציא מכתב לחזני בו כתב: "הובא לידיעתי, שהרב יצחק רונטל הגיש לביה"ד הרבני הגדול ערעור על החלטתו הנ"ל של ביה"ד האזורי... דעתי היא שבית הדין הרבני האזורי לא היה מוסמך לדין כתביעה שהוגשה בפניו וכן אין זה מסמכותו של ביה"ד הרבני הגדול לדין בגופה של אותה כתביעה". אח"ח 1234567

כאן בה משפט מפתח בפרשה כאשר שמגר כתב: "גם בית הדין הרבני האזורי וגם בית הדין הרבני הגדול, הינם גופים המפעילים סמכויות שהעניק להם החוק במדינת ישראל... ולא מצאתי שהחוק מעניק סמכויות לבתי דין רבניים לדין בנושא התביעה שהגיש הרב רונטל. התביעה בה מדובר נסבה על פעילותו כשר בממשלה - ובתחומי אחריותו המדינית כשר - ולענין זה אין אתה חב חובה, בגדרי החוק, לבתי הדין הרבניים... לסיכום, דעתי היא כי אין בית הדין הרבני הגדול יכול להיוקק לתביעתו של הרב רונטל". אח"ח 1234567

ברורה ונחרצת

החלטת ביה"ד הרבני ניתנה ב"ב טבת תשל"ב, והיא ברורה ונחרצת. ההחלטה גם מהווה תקדים חשוב בעולם הדיניות בכל הנוגע למעמד בתי הדין הרבניים וסמכותם. וכך כתבו הדיינים ובהם מרן הגרי"ש שליט"א בפסק דינם: "אין הדבר צריך לפנינו, כי כל יהודי באשר הוא יהודי, יהא מעמדו ותפקידו אשר יהא, חייב לפי דין תורה להענות לכל הזמנה של בית דין רבני להתדיין לפניו, ולציית לכל אשר יורה לו בית הדין, והוא חייב להתדיין לפניו. ע"י ברמב"ם הלכות סנהדרין

הידיעות על מגמת הממשלה וכינון הועדה, עוררו סערה גדולה בקרב שלומי אמוני ישראל. הוראת מרנן ורבנן גדולי ישראל זצוק"ל ויבלחטו"א בענין האיסור של שירות לאומי היתה ידועה מאז ומקדם, ופסקו ששירות לאומי היא מעבירות שדין יהרג ואל יעבור. העסקנים החרדיים בהוראת גדולי ישראל פתחו בהתייעצויות כדי לסכל את פעולות הועדה. הרב וינמן, בהכוונת מרן הגרי"ש שליט"א נקט ביוזמה שאיש לא העלה כלל על דעתו. הוא פנה בכתב תביעה לבית הדין הרבני בירושלים וביקש להזמין את השר חזני לדין תורה ולאסור עליו להשתתף בדיוני הועדה.



הגרי"ש שליט"א, אולם חזקה עליו הוראת מורו ורבו, ומכאן נסללה הדרך לקשר הדוק רב שנים, אשר החל בפרשת חוני, עבר לפרשיות הלן ויידמן והחזן ר' חיים הרשטיק, וללא ספק במוקד הדברים עמדה פרשת "האח והאחות", אז נהג יחד עם הגר"א גולדשמידט זצ"ל להכנס כמעט מידי יום ביומו לבית מרן הגרי"ש שליט"א שעמד בראש המערכה ולהוועץ בו בדרכי הפעילות נגד מעלליו של גורן ובנושאים צבוריים נוספים, והכל נעשה תוך הצמדות מוחלטת להכוונותיו, וכמו"כ לאורך השנים שיגר לו שאלות רבות בהלכה, בשמו ובשם אברכים, שחלקן אף הורפסו.

שאלה מעניינת שעלתה במהלך שיחותינו עם הרב וינמן, התייחסה לשאלה כיצד הוא מסביר את העובדה שכל פניותיו באותה תקופה לבג"צ כדי לקעקע את מעשיו ותעלוליו של גורן, נענו באורח חיובי, בניגוד למה שקורה בשנים האחרונות.

הרב וינמן: אין ספק כי לכך תרם תרומה מכרעת הגר"א גולדשמידט זצ"ל, וזאת לאור ההערכה הרבה של שופטי בג"צ כלפיו, וזאת בתוקף תפקידו כאשר ישב ב"הרכב המיוחד" שעסק בעניני סמכויות בית הדין בשאלות שנידונו בפני שופטי בג"צ. בזכות היכרות מיוחדת זו, כאשר השופטים ראו את הישירות והנחישות של הגר"א גולדשמידט זצ"ל וכאשר ידעו לנכון שהוא שותף באופן משמעותי למאבקים שנהלו כנ"ל, התייחסו לעתירות בצורה חיובית ועניינית.

לסיום, הרב וינמן מציין ומדגיש בפנינו, כי סוד ההצלחה בכל המאבקים שניהל בשליחות גדולי ישראל היתה דבר אחד ויחיד: "שכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל", ויהי הרבר לאות ולמופת.

הוא בכדי לכפות את קיומם של החלטות בית הדין על כל בני ישראל, גם על אלה אשר אינם מוכנים לציית לדין התורה כפי שהם מצווים ועומדים ממעמד הר סיני. ואם כך, הרי כל טענה על חוסר סמכות במסגרת החוק, אינה תופסת כאשר הבעיה היא בסמכות מכוח התורה, ליהודי שומר תורה ומצוות... לפיכך אנו מחליטים כי בית הדין האזורי ידון בתביעה אשר הוגשה לפניו, וחזקה על שני בעלי הדין כי יישמעו לכל הוראה שבית הדין יורה להם על פי התורה הזאת."

החלטת בית הדין גרמה לסערה תקשורתית אדירה. לחזני היה ברור היטב, כי יש להסיר את נושא הועדה מסדר היום הציבורי, ואכן כעבור זמן לא רב, כל נושא הועדה והאפשרות לחוקק חוק "שירות לאומי" נעלמה מהנוף הפוליטי, כך שכבר לא היה כל צורך לחזור ולדון בנושא בבית הדין הרבני.

לאות ולמופת

בסיום שיחותינו הממושכות עם הרב וינמן ביקשנו לשמוע ממנו כיצד זכה להגיע לקשר כה קרוב עם מרן הגרי"ש שליט"א עד אשר היה שליחו ונאמנו בנושאים חשובים רבים. על שאלה זו השיב לו באנקורטה מעניינת. לדבריו, לאחר נישואיו פנה בשאלה הלכתית למורו ורבו הגר"א מישקובסקי זצ"ל שבנוסף להיותו מן היושבים ראשונה במלכות התורה ועולם הישיבות, גם כיהן כמרא דאתרא בכפר חסידים, אולם הגר"א מישקובסקי זצ"ל נענה ואמר לו: "בכל שאלה בעניני הלכה מהיום והלאה עליך לפנות לגאון ההלכה שגר בתחב חנן בירושלים". הרב וינמן מציין בפנינו, כי מאחר ולא התגורר עד אז בירושלים, לא היתה לו כל היכרות קודמת עם מרן